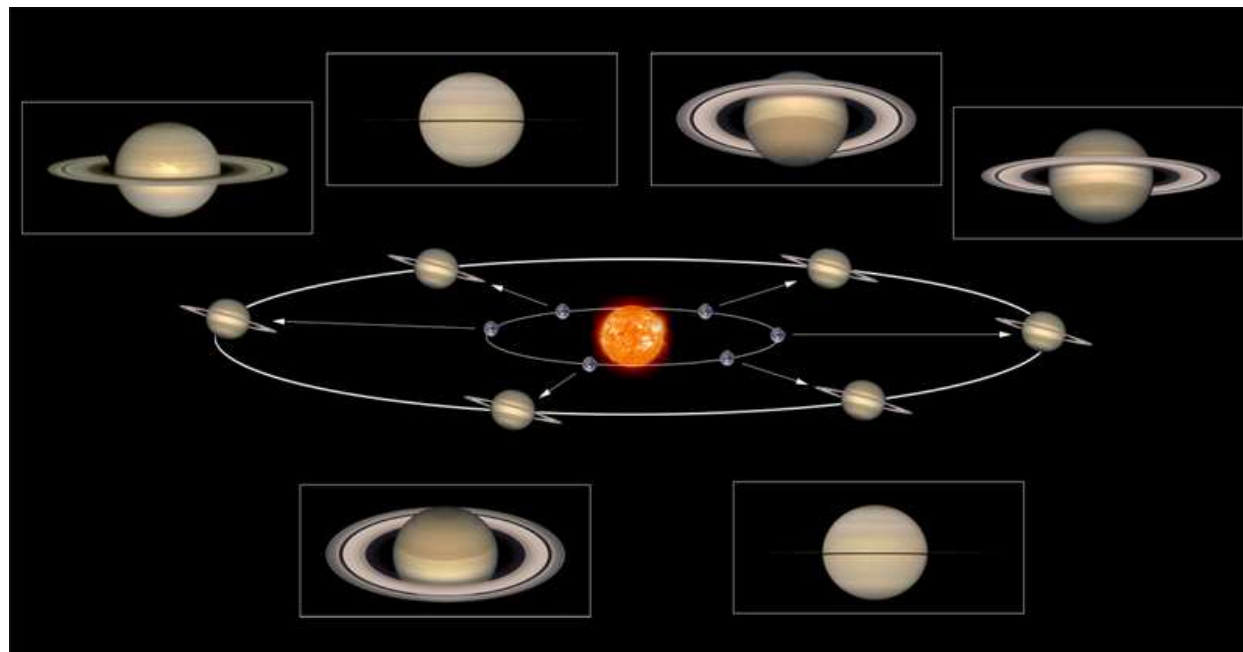

Baronesa

čtvrtletník Hvězdárny barona Artura Krause
v Pardubicích při DDM Delta

Zveme Vás na Mezinárodní rok astronomie
v Pardubicích

Saturn je krásná planeta. Jeho **prstence** Galileo sledoval už svým malým refraktorem. A protože v době Galileových pozorování byly prstence zrovna nejvíce otevřeny, v dalekohledu působil Saturn jako „planeta s ušima“ nebo „trojitá planeta“. Krásu prstenců si však mohli vychutnat až další astronomové o půl století později. Giovanni Cassini v roce 1675 objevil mezeru mezi prstenci a ta je po něm následně pojmenována jako „Cassiniho dělení“. Podstatu prstenců však zjistily až sondy Voyager 1 a 2. Prstence jsou složeny z nespočtu malých prachových zrnků a kamenů o průměru maximálně jen několika metrů.

Protože osa rotace planety (a tudíž sklon prstenců) je vůči oběžné rovině Saturnu skloněna o asi 27°, můžeme tady na Zemi za dobu oběhu Saturnu kolem Slunce (30 let) vždy jednou za přibližně 15 let spatřit, jak Saturnovy prstence zmizí z dohledu. A to bude právě letos ...

Nabídka programů
pro děti, mládež i širokou veřejnost
březen, duben, květen 2009

Astronomické zajímavosti na jaro 2009

Merkur	v dubnu a na počátku května po západu Slunce nad SZ obzorem
Venuše	v březnu nízko na večerní obloze, v dubnu a květnu na ranní obloze
Mars	v květnu ráno nízko nad východním obzorem
Jupiter	na ranní obloze, v květnu vysoko na ranní obloze
Saturn	celou noc, v květnu kromě jitra

Pozn.: časové údaje jsou platné pro **středoevropský čas** (platný do 29. března 2009).

Měsíc první čtvrt' nastává	04.03. v	08:45	02.04. v	15:33	01.05. ve	21:44
úplněk nastává	11.03. ve	03:37	09.04. v	15:55	09.05. v	05:01
poslední čtvrt' nastává	18.03. v	18:46	17.04. ve	14:36	17.05. v	08:26
nov nastává	26.03. v	17:05	25.04. ve	04:22	24.05. ve	13:11
první čtvrt' nastává					31.05. ve	04:22

Slunce Dny se prodlužují.

Dne 20. 3. 2009 ve 12:43 Slunce vstupuje do znamení Berana, jarní rovnodennost.

Dne 1. 3. vychází v 6:43, zapadá v 17:42;

dne 31. 5. vychází v 3:57, zapadá v 19:59.

Nejzajímavější úkazy a události

Celý březen Nejlepší podmínky k pozorování komety C/2007 N3 Lulin

Kometa už poměrně rychle slábne, přesto její nejlepší pozorovací podmínky nastávají právě v období března, kdy se přesouvá na oblohu viditelnou po západu Slunce. Dne 5. března proletí jižně od otevřené hvězdokupy M44-Jesličky v souhvězdí Raka. Ve druhé polovině března ji nalezneme vysoko v souhvězdí Blíženců s hvězdnou velikostí okolo 6. magnitudy.

17. 3. Konjunkce Měsíce s Antarem

Na ranní obloze najdeme před rozbřeskem Měsíc jen 0.5° jižně od nejjasnější hvězdy souhvězdí Štíra – rudého Antara.

Druhá polovina března Zodiakální světlo na večerní obloze a planeta Saturn

Pakliže máte možnost být mimo městské osvětlení, právě letos nastávají příznivé podmínky pro pozorování jarního zodiakálního světla. Jde o zvláštní slabé kuželovité světlo, které se dá pozorovat na jaře po západu Slunce, nejlépe kolem jarní rovnodennosti. Je způsobené odrazem slunečního světla o částičky meziplanetární hmoty v rovině ekliptiky, která právě na jaře ve večerních hodinách svírá s obzorem největší úhel. Letos v době rovnodennosti neruší Měsíc. Na obloze v souhvězdí Lva také nalezneme planetu Saturn, jejíž podmínky k pozorování jsou právě v této době nejlepší. Saturnovy prstence se v tomto roce velmi zužují (viz obrázek na obálce), což je nejlépe pozorovatelné středně velkými dalekohledy.

29. 3. Letní čas

V neděli ráno ve 2 hodiny se přesouvá zimní čas na letní, tj. z 2 hodin na 3 hodiny.

22. 4. Maximum meteorického roje Lyridy

Každoroční meteorický roj Lyridy má letos poměrně příznivé pozorovací podmínky. Maximum sice nastane s největší pravděpodobností kolem poledne, ale během nočního pozorování téměř nebude rušit Měsíc – vychází až ráno ve fázi úzkého srpku (v zajímavém fotogenickém seskupení s Marsem a Venuší). Doporučujeme pozorovat v ranních hodinách, kdy je radiant roje nejvýše nad obzorem. Mateřskou kometou roje je C/1861 G1 (Thatcher) a běžná frekvence nepřesahuje 18 meteorů v hodině. Díky gravitačním poruchám vlákna, které způsobuje planeta Saturn, však mohou nastat i vysoké frekvence až 600 meteorů v hodině.

Mezinárodní rok astronomie 2009 v Pardubicích

Zhasněte světla, pohlédněte k nádherné noční obloze. Tisíce hvězd obklopují Mléčnou dráhu. 140 národů sleduje nebe. Vědci, amatérští astronomové a široká veřejnost oslaví rok, ve kterém bude vesmír přenesen na Zemi. Mezinárodní rok astronomie 2009 přichází i do Pardubic. Nenechte si to ujít a přijďte se podívat.

Hvězdárna si pro Vás připravila velmi nabitý program. Každý měsíc je věnovaný nějaké události či zajímavosti na obloze a k té příležitosti Vás čeká vždy nějaká přednáška, výstava či akce.

BŘEZEN – LOUČÍME SE SE ZIMNÍ OBLOHOU ...

... aneb otevřené hvězdokupy, jesličky hvězd. Na večerní obloze navíc s největší pravděpodobností budeme moci pozorovat poměrně jasnou kometu C/2007 N3 Lulin, a to nedaleko otevřené hvězdokupy M44 Jesličky.

Akce: Prezentace pardubické hvězdárny v OC Grand, víkend 14. – 15. března

Přednáška: v pátek 27. března od 19 h., **Program Apollo (lektor Milan Halousek)**

Otevírací doby pro veřejnost: ST, ČT, PÁ – 19 až 21 hodin

Dopolední program pro objednané skupiny: Pozorování Slunce, promítání pořadu na objednávku (pro danou cílovou skupinu)

DUBEN – MĚSÍC PRO ISS A JINÉ DRUŽICE

V rámci otevíracích dob budeme kromě běžných objektů nebe pozorovat i předpovězené přelety ISS a jiných družic pouhýma očima. Internet je mocný ...

Akce: Zatím žádná

Přednáška: v pátek 24. dubna od 19 h., **Černobyl (lektor Martin Kantor)**

Otevírací doby pro veřejnost: ST, ČT, PÁ – 20 až 22 hodin

Dopolední program pro objednané skupiny: Pozorování Slunce a Venuše, promítání pořadu na objednávku (pro danou cílovou skupinu)

KVĚTEN – LOUČÍME SE SE SATURNOVÝMI PRSTENCI

Jednou za 7 let se k nám Saturn nakloní tak, že jeho tenké prstence zmizí. A právě to nastane v září roku 2009, i když ne za příliš vhodných podmínek. Proto budeme Saturn ještě před letními prázdninami s tenkými prstenci pozorovat.

Akce: Zatím žádná

Přednáška: v pátek 29. května od 19 h., **Slunce** (lektor **RNDr. Eva Marková, CSc.**)

Otevírací doby pro veřejnost: ST, ČT, PÁ – 20 až 22 hodin

Dopolední program pro objednané skupiny: Pozorování Slunce a Venuše, promítání pořadu na objednávku (pro danou cílovou skupinu)

Hvězdárna barona Artura Krause lidem

Hvězdárna b. A. Krause ve spolupráci s *Astronomickou společností Pardubice* si pro Vás připravila přednášky na zajímavá témata probíhající po celý školní rok 2008/2009 mimo letní měsíce, ve kterých se činnost hvězdárny soustředí na letní tábory a různá astronomická soustředění. O výběru témat a nejbližších přednáškách hvězdárna informuje na svém webu <http://astro.kamaradi.cz>.

Tato témata jsou určena jak školám jako vhodný doplněk výuky, tak široké veřejnosti. V případě zájmu se s námi spojte na dále uvedených kontaktech (kontakty naleznete na poslední straně Baronesy a také na uvedené internetové adrese). K příležitosti **Mezinárodnímu roku astronomie 2009** je pak na hvězdárně programový sortiment rozšířen o velmi zajímavé audiovizuální pořady, jejichž seznam rovněž naleznete na zmíněných internetových adresách (případně Vám informace poskytneme telefonicky).

Na Hvězdárně barona Artura Krause se nyní nachází automatizovaný zrcadlový dalekohled o průměru 0,45 m. Je to druhý největší dalekohled v České republice určený pro popularizaci astronomie a pozorování pro veřejnost. **Přijďte se podívat! Těšíme se na Vaši návštěvu.**

Připravované přednášky a akce pro veřejnost

Pátek 27. března – přednáška „**Program Apollo**“. Lektor **Milan Halousek** připomíná, že letos to není jen 400 od Galileova prvního pozorování oblohy dalekohledem, ale též 40 let od okamžiku, kdy na Měsíci poprvé stanula lidská noha... Vrátime se na Měsíc? A kdo z nás to bude?
Začátek v 19 hodin, vstupné jednotné 20,-.

Pátek 24. dubna – přednáška „**Černobyl**“. Lektor **Martin Kantor** se nám pokusí osvětlit nehodu jaderné elektrárny v Černobylu. Máme se ale jaderné energetiky obávat? Nepřehání to naši rakouští sousedé svými demonstracemi proti Temelínu?
Začátek v 19 hodin, vstupné jednotné 20,-.

Pátek 29. května – přednáška „**Slunce – naše nejbližší hvězda**“. Lektorka a vzácný host **RNDr. Eva Marková, CSc.** z úpické hvězdárny nám se svým širokým rozhledem představí Slunce nejen jako hvězdu, ale i jako náš nenahraditelný zdroj energie, za který můžeme být vděčný za cenu toho, že je jeho chování i přes dnešní vědecká data velmi nepředvídatelné. Začátek v 19 hodin, vstupné jednotné 20,-.

Hvězdárna má též svou turistickou známku, cena je 25,-

ČESKÝ ROZHLAS PARDUBICE, ANEŽKY ČESKÉ 29, PARDUBICE

104,7 FM

PARDUBICKÝ KRAJ

101,0 FM

PARDUBICKO

102,4 FM

SVITAVSKO

98,6 FM

ORLICKOÚSTECKO

